

1

ПрАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"
Навчально-науковий інститут права імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра цивільно-правових дисциплін та міжнародного права

Затверджую
Директор Навчально-наукового інституту права
ім. Князя Володимира Великого

Схвалено на засіданні кафедри цивільно-
правових дисциплін та міжнародного права
Протокол № 1 від 26/08 2025 р.

Микола ЗУБРИЦЬКИЙ

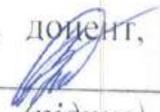
Микола ЗУБРИЦЬКИЙ

" 26 "

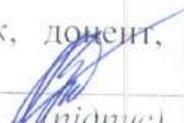
**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»**

Спеціальності: 081 Право
Освітнього рівня: другий (магістерський) рівень
Освітньої програми: Право
Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Меджбель Валентина Іванівна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
(підпис)

Викладач:

Меджбель Валентина Іванівна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми міжнародного права
Шифр та назва спеціальності	081 Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити / 120 год Лекції : 24 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 80
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/civil-pravo/sylabus/aktualni-problemi-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-prava.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	<p><i>Медзбель Валентина Іванівна</i> Кандидат юридичних наук Доцент</p>
	<p>Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права</p>
<p>Дисципліни, які викладає НПП</p>	<p>«Міжнародне право», «Актуальні проблеми міжнародного права», «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини», «Міжнародне приватне право», «Право Європейського Союзу», «Міжнародне гуманітарне право», «Актуальні проблеми правового регулювання статусу біженців та тимчасово переміщених осіб».</p>
<p>Напрями наукових досліджень</p>	<p>Міжнародне публічне право, міжнародно-правове регулювання міграційних процесів та статусу біженців, медіація, захист прав людини в європейському союзі, вивчення міжнародного досвіду щодо модернізації правової освіти, міжнародно-правове</p>

	регулювання використання штучного інтелекту. ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8458-5808 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=bKP6e1oAAAAJ Scopus ID: https://www.scopus.com/feedback/author/reviewAuthorProfile.uri?authorIds=59009862600
	Контактна інформація викладача:
E-mail:	medzhbel.valentyna@maup.com.ua v1401@ukr.net
Контактний тел.	+38 (093)-455-60-59
Телефон кафедри	(044) 490-95-02
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-civilno-pravovih-disciplin.html

Анотація курсу. Грунтовні знання навчального курсу «Актуальні проблеми міжнародного права» необхідні для студентів, які планують в майбутньому здійснювати адвокатську діяльність, діяльність у сфері врегулювання міжнародних публічно-правових відносин чи займати посади, які уповноважують особу представляти інтереси держави на міжнародній арені.

Міжнародне публічне право регулює низку питань, що важливі для збереження, суверенітету, самобутності, цілісності кожної із держав, а також питання захисту та забезпечення дотримання прав людини в усьому світі. Саме для підтримання міжнародного миру та безпеки в усіх сферах міжнародних відносин необхідні базові, але ґрунтовні знання міжнародних нормативно-правових актів у сфері публічних відносин. Більше того, необхідно знати міжнародну судову та арбітражну практику, яка допоможе більш повно та точно врегулювати ті чи інші міжнародні публічно-правові спори.

Предмет вивчення дисципліни – наукові погляди, нормативно-правові акти, практика їх застосування щодо регулювання актуальних питань міжнародних публічно-правових відносин.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - засвоєння студентами теоретичних знань у сфері міжнародного права та набуття практичних навичок для вирішення конкретних юридичних ситуацій, а саме: ознайомлення студентів з особливостями та історією міжнародного права та міжнародних відносин, навчання студентів застосовувати теоретичні правничі знання з міжнародного права на практиці.

Завдання:

- поглиблене вивчення навчальної дисципліни, наукових поглядів, нормативно-правових актів, практики застосування останніх щодо регулювання міжнародних публічно-правових відносин;

- з'ясування проблемних питань діяльності міжнародних універсальних та регіональних органів, що беруть участь у врегулюванні міжнародних публічно-правових відносин;
- виявлення переваг і недоліків пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства відповідно до міжнародних стандартів;
- формування власної думки щодо актуальних проблемних питань міжнародного публічного права.

Пререквізити навчальної дисципліни. «Міжнародне публічне право», «Міжнародне приватне право», «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини», «Міжнародне кримінальне право».

Постреквізити навчальної дисципліни. «Право Європейського Союзу», «Актуальні проблеми міжнародного гуманітарного права», «Актуальні проблеми правового регулювання статусу біженців та внутрішньо переміщених осіб», «Право міжнародної безпеки», «Право міжнародної відповідальності».

Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати задачі інноваційного характеру у сфері права, що передбачає застосування правових доктрин, правових принципів, норм права та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації забезпечується такими темами навчальної дисципліни:

2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності дозволяє застосовувати знання про суб'єктів міжнародного публічного права у нових та кризових ситуаціях.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів розвиває навички осмислення способів мирного врегулювання міжнародних спорів за нових фактичних обставин.

7. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством дозволяє адаптувати правову оцінку до нових міграційних викликів.

9. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права забезпечують готовність діяти в умовах збройних конфліктів, гуманітарних криз та транснаціональних загроз.

11. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки формує здатність оцінювати відповідальність суб'єктів у складних та нових міжнародно-правових умовах та новітніх загрозах міжнародній безпеці.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово забезпечується такими темами навчальної дисципліни:

1. **Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни.** Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права дозволяє опанувати базову міжнародно-правову термінологію іноземною мовою.

3. **Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва.** Міжнародно-правовий режим територій формує здатність працювати з міжнародними договорами, конвенціями, деклараціями іноземною мовою.

4. **Сучасні проблеми права міжнародних організацій.** Право зовнішніх зносин формує фаховий лексикон для усного та письмового спілкування.

8. **Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту** практика підготовки письмових аналітичних матеріалів іноземною мовою та усних обговорень.

12. **Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності** підготовка до обговорення правових позицій та підготовка фахових висновків іноземною мовою.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) забезпечується такими темами навчальної дисципліни:

3. **Актуальні проблеми міжнародно-правового визнання та правонаступництва.** Міжнародно-правовий режим територій забезпечує вміння перекладати спеціалізовані терміни своєї галузі на зрозумілу для інших мову.

4-6 **Сучасні проблеми права міжнародних організацій.** Право зовнішніх зносин. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві - здатність вести професійний діалог з представниками інших видів міжнародної діяльності.

9. **Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права** - налагодження діалогу як з експертами, так і з керівництвом чи зовнішніми консультантами.

10. **Актуальні проблеми права Європейського Союзу** вміння використання навичок спілкування для спільного вирішення комплексних завдань.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Здатність працювати в міжнародному контексті забезпечується такими темами навчальної дисципліни:

1. Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права – формує базове розуміння міжнародного правового середовища та механізмів взаємодії держав у сфері забезпечення міжнародного миру та безпеки.

2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності – забезпечує орієнтацію в об'ємі прав та обов'язків суб'єктів міжнародного права.

3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій – розкриває специфіку міжнародно-правового регулювання у сфері міжнародно-правового визнання, правонаступництва, міжнародно-правового режиму територій.

4. Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин – сприяє усвідомленню універсальних стандартів і цінностей міжнародної спільноти.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів – дозволяє комплексно аналізувати міжнародно-правові норми щодо мирного вирішення міжнародних спорів.

6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві – формує здатність узгоджувати національні та міжнародні правові підходи та забезпечує навички правової кваліфікації діянь у міжнародному вимірі.

7. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством – забезпечує навички правової кваліфікації статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством в міжнародному публічному праві.

8. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту – сприяє розумінню поняття біженець, умови набуття статусу біженців та осіб, які шукають тимчасовий притулок.

9. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права – розширює уявлення про співвідношення міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права, забезпечує розуміння міжнародних гуманітарних стандартів.

10. Актуальні проблеми права Європейського Союзу – формує знання про правову систему Європейського Союзу, як наднаціональну правову систему.

11. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки – забезпечує розуміння стандартів міжнародної безпеки та загрози.

12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності – формує усвідомлення відповідальності за найтяжчі міжнародні злочини, формує розуміння механізмів міжнародно-правової відповідальності.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) забезпечується такими темами навчальної дисципліни:

4-6. Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві – здатність прийняття рішень, що ґрунтуються на принципах справедливості, чесності, добросовісності та поваги до людської гідності.

7-9. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права – здатність враховувати впливу власних дій на суспільство та оточуючі обставини.

10. Актуальні проблеми права Європейського Союзу - відповідність дій нормам наднаціональної правової системи або етичним кодексам.

11. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки - визнання прав, різноманітності, мультикультурності та індивідуальних особливостей інших суб'єктів міжнародного права.

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності забезпечено темами, які передбачають вміння застосовувати принципи верховенства права — панування права над законом, рівність, передбачуваність, справедливість, захист прав людини (ЄСПЛ), передбачні для розв'язання складних юридичних задач, особливо в умовах прогалин у законодавстві чи правової невизначеності.

Тема 1. Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права. Розкриває сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни, наводить сучасну періодизацію розвитку міжнародного публічного права.

Тема 2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності. Визначає суб'єктний склад міжнародного публічного права. Створює підґрунтя для проведення аналізу щодо визнання нових похідних суб'єктів міжнародного права.

Тема 7. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством. Дозволяє застосовувати принцип верховенства права щодо актуальних проблем надання чи обмеження правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України

Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України забезпечено темами, які розкривають

взаємодію міжнародного (у т.ч. європейського) права з національним законодавством, імплементацію міжнародних стандартів та механізми відповідальності.

Тема 3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій. Розкриває поняття міжнародно-правового визнання та правонаступництва в міжнародному праві та взаємодію останніх з правом Європейського Союзу у порівнянні з системою національного права

Тема 4. Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин. Створює підґрунтя для проведення відповідного детального аналізу зовнішніх зносин універсальних міжнародних організацій та Європейського Союзу.

Тема 6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві. Безпосередньо формує уявлення про вплив права Європейського Союзу на інститут міжнародно-правової відповідальності.

Тема 10. Актуальні проблеми права Європейського Союзу. Розглядає взаємодію міжнародної, внутрішньодержавної та наднаціональної (СС) правових систем.

Тема 11. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки. Пропонує аналіз безпекових питань, як виключної компетенції Європейського Союзу.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) на розвиток правової системи та правозастосування в Україні забезпечується такими темами дисципліни:

3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій – дає розуміння місця Конвенції та практики ЄСПЛ у системі міжнародного права та їх впливу інститути міжнародного права, зокрема на міжнародно-правовий режим територій.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів – формує знання про Конвенцію та рішення ЄСПЛ як прецедентні приклади мирного вирішення міжнародних спорів.

7. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством – забезпечує засвоєння принципів прав людини, верховенства права, поваги до прав і свобод, що лежать в основі Конвенції.

8. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту – дозволяє оцінити механізми імплементації стандартів Конвенції та практики ЄСПЛ у правову систему України.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України забезпечується такими темами дисципліни:

1. Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права – формує базове розуміння місця міжнародного права та його співвідношення з національним правом України.

2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності – дає знання про суб'єктів міжнародного права, які безпосередньо впливають на формування національної правової системи та імплементацію міжнародних нормативно-правових актів.

9. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права – забезпечує розуміння імперативних принципів, обов'язкових і актуальних сьогодні для України.

10. Актуальні проблеми права Європейського Союзу – безпосередньо розкриває механізми імплементації міжнародних норм права ЄС у національне право України.

12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності – дозволяє співвіднести міжнародні та національні підходи до криміналізації діянь та протидії злочинності.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності забезпечується такими темами дисципліни:

Тема 3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій – дозволяє використання методів та знань не лише з юриспруденції, а й з інших галузей (психології, соціології, економіки, географії, тощо) для комплексного аналізу інститутів міжнародного права.

Тема 6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві - безпосереднє використовувати поєднання під час вирішення правових спорів, зокрема в медіації та інших альтернативних способах розгляду справ.

Теми 7-9. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права - здатність критично оцінювати правові процеси з урахуванням соціального, політичного та культурного контексту.

СК14. Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної

етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації забезпечується такими темами дисципліни:

Тема 7. Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством забезпечує дотримання правил адвокатської етики, чесності та добросовісності при взаємодії з населенням.

Тема 8. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту - забезпечення нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (наприклад, згідно із Законом України «Про захист персональних даних».

Тема 10-12. Актуальні проблеми права Європейського Союзу. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності дозволяє аналізувати правові ситуації та допомагає при розробці ефективних способів захисту прав.

Очікувані результати навчання (РН).

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

Забезпечено темами:

2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності, розуміння прав та обов'язків суб'єктів міжнародного публічного права сприяє розумінню свободи, гідності, верховенства права та демократії. Вказане розуміння дає можливість визначити «вектор» розвитку суспільства.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів сприяє розумінню справедливості примирному вирішенні міжнародних спорів через реалізацію принципів рівності перед законом, змагальності та неупередженості суду.

6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві сприяє розумінню формальних питань міжнародно-правової відповідальності, відповідності духу права та букві закону в процедурі санкційності.

РН 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

Забезпечено темами:

1. Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права сприяє формуванню базового фахового словника міжнародного права іноземною мовою.

- 3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій** дає навички роботи з міжнародними договорами, статутами, резолюціями іноземними мовами.
- 4. Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин** сприяє опануванню ustalених правових формулювань і принципів у міжнародному дискурсі.
- 6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві** сприяє розвитку навичок порівняльного правового аналізу іноземною мовою.
- 8. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту** сприяє навичкам використання спеціальної міжнародно-правової термінології у сфері захисту прав біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту у письмовій та усній формі.
- 9. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права** сприяє формуванню вмінь аргументувати правові позиції іноземною мовою.
- 12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності** сприяє практикуванню усного професійного мовлення (доповіді, дискусії, аналіз рішень).

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Забезпечено темами:

- 5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів** формує вміння визначити, яких знань чи навичок не вистачає для вирішення конкретної проблеми мирного вирішення міжнародних спорів.
- 6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві** дає змогу не чекати вказівок, а самостійно шукати рішення, коли це можливо, або вчасно сигналізувати про необхідність підтримки щодо пошуку відповідних санкцій за порушення міжнародно-правових зобов'язань.
- 8. Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту** дозволяє виконувати отримані рекомендації та аналізувати результати, що забезпечує вирішення проблем з отриманням статусу біженця та шукача притулку.
- 12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності** виявляє здатність чітко та зрозуміло пояснити складність ситуації щодо міжнародно-правової протидії злочинності.

РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

Ключові теми які безпосередньо формують зазначений результат навчання:

1. **Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права** формує розуміння природи міжнародного права та його співвідношення з національним правом України.

2. **Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності** дає змогу аналізувати імплементацію міжнародно-правових норм у правову систему України.

3. **Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим території** розкриває доктринальні підходи та методологічні засади взаємодії інститутів міжнародного права з національним законодавством.

4. **Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин** забезпечує усвідомлення фундаментальних цінностей і принципів функціонування системи міжнародних організацій та права зовнішніх зносин, що впливають на правову систему України.

7. **Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством** дозволяє оцінювати місце та роль міжнародно-правових норм щодо міжнародно-правового статусу населення у національній правовій системі.

9. **Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права** формує розуміння сучасних правових доктрин міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права та їх відображення в національному праві.

12. **Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності** сприяє аналізу міжнародних механізмів правосуддя та їх значення для правової системи України.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

Ключові теми які безпосередньо формують зазначений результат навчання:

1. **Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права** надає глибоке розуміння та практичне використання наукових здобутків для підвищення ефективності правової системи.

7. **Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством** дозволяє здійснювати розробку нових нормативно-правових актів на основі порівняльного аналізу, моніторингу ефективності чинних норм та врахування європейських стандартів.

9. Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права надає можливість використовувати передові методики тлумачення закону, судової практики та методів врегулювання спорів у сфері міжнародного захисту прав людини та міжнародного гуманітарного права.

12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності дозволяє впровадження новітніх криміналістичних методик, тактик розслідування, сучасних технологій у діяльності правоохоронних органів та судової системи.

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Результат навчання «Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу» формується сукупністю тем, але з різним ступенем безпосереднього впливу.

2. Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності дає можливість порівняння міжнародних договорів, актів Ради Європи, права ЄС та національного законодавства України щодо міжнародної правосуб'єктності.

3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим території формує навички зіставлення інститутів міжнародного публічного права з подібними інститутами національного права та європейських правових систем.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів дає можливість проводити аналіз ієрархії та структури норм у міжнародному, європейському та національному праві.

6. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві формує навички проводити порівняння моделей відповідальності в міжнародному праві, праві ЄС і кримінальному праві України.

11. Актуальні проблеми права міжнародної безпеки формує навички зіставлення міжнародних і європейських механізмів безпекової політики з системою національної безпеки.

РН18. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.

Основні теми, які безпосередньо формують результат навчання:

1. Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права дає уявлення про ієрархію норм та співвідношення правових систем, що є базою для подолання колізій.

3. Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим території забезпечує розуміння колізій між міжнародними договорами, звичасвими нормами та національним правом.

5. Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів дозволяє розмежовувати загальні та спеціальні норми при вирішенні міжнародних спорів.

10. Актуальні проблеми права Європейського Союзу ключова тема для розуміння колізій між міжнародними, наднаціональними та внутрішньодержавними нормами.

12. Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності демонструє практичні механізми подолання колізій у сфері міжнародно-правової протидії злочинності.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1 : «Актуальні проблеми теорії міжнародного права»

Основні положення лекції 1 : Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права.

Визначено: предмет міжнародного права тобто міжнародні публічні відносини політичного, економічного, гуманітарного, правового та іншого характеру та об'єкт міжнародного права який визначається як поведінка суб'єктів міжнародного права у сфері міжнародних відносин (дії та бездіяльність). Визначено систему міжнародного права яка включає міжнародне договірне право; міжнародне гуманітарне право; міжнародне право прав людини; міжнародне кримінальне право; міжнародне морське, повітряне, космічне право; міжнародне екологічне право. Сформульовано функції міжнародного права, які включають такі як: регулятивна, координаційна, охоронна, стабілізаційна, інтеграційна, гуманістична. Сформульовано поняття основних принципів міжнародного права. Визначено характерні особливості міжнародного права. Вивчено історію розвитку та становлення сучасного міжнародного права. Проведено періодизацію міжнародного права, а саме видалено наступні періоди розвитку та становлення міжнародного публічного права: міжнародне право від найдавніших часів до Вестфальського конгресу (1648 р.), міжнародне право від Вестфальського конгресу до Великої французької революції (межа XVIII-IX століття), міжнародне право від епохи Великої французької революції до створення Версальської системи (1919-1939 рр.), міжнародне право від створення Версальської системи до наших днів (сучасна епоха): Версальська система 1919-1939 рр., міжнародне право періоду протистояння тоталітаризму та демократії (1945-кінець 80-х рр.), міжнародне право часів переходу до поліцентризму (1990-2000 рр.), міжнародне право глобалізації та інтеграції (2000 р. до наших днів).

Основні положення лекції 2 : Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності.

Міжнародна правосуб'єктність — це здатність утворень (держав, організацій) бути учасниками міжнародних правовідносин, володіти правами та обов'язками за міжнародним правом, укладати договори та нести відповідальність. Основні суб'єкти: держави (універсальні) та міжнародні міждержавні організації (функціональні), а також нації, що борються за незалежність.

Суб'єкти міжнародного права — це учасники міжнародних відносин, що мають правосуб'єктність, володіють правами та обов'язками за міжнародним правом і здатні їх реалізовувати. Основними суб'єктами є суверенні держави, а також міжнародні міждержавні організації (ООН, СС), народи, що борються за незалежність, та специфічні утворення, наприклад, Святий Престол.

Проаналізовано та вивчено первісні та похідні суб'єкти міжнародного права.

Основні положення лекції 3: Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій.

Під *визнанням* у міжнародному праві розуміють односторонній, добровільний акт держави, в якому вона прямо чи опосередковано заявляє про виникнення нового суб'єкта міжнародного права і має намір підтримувати з ним офіційні відносини. Визнання як правовий інститут містить головним чином звичаєво-правові норми, а окремі аспекти визнання регламентуються міжнародними договорами зацікавлених держав і резолюціями міжнародних організацій. Інститут визнання досі не кодифіковано, хоча деякі кроки в цьому напрямку робилися. У 1949 р. Комісія міжнародного права ООН включила питання про визнання держав та урядів у список таких, що підлягають першочерговій кодифікації, однак ця проблема так і не була вирішена. Проаналізовано та вивчено міжнародно-правові форми та види визнання.

Під *правонаступництвом* як правовою категорією розуміють перехід прав та обов'язків одного суб'єкта до іншого у встановлених правом випадках і відповідно до правових приписів. Із погляду міжнародного права, *правонаступництво держав* — це перехід прав та обов'язків однієї держави до іншої в результаті настання певних подій. Інакше кажучи, правонаступництво держав виникає в тому разі, якщо відбувається остаточна і безповоротна заміна суверенітету однієї держави над тією або іншою територією суверенітетом іншої держави, тобто міжнародне право пов'язує правонаступництво лише зі зміною території. Але не лише держава, а й об'єднання держав, що володіє міжнародною правосуб'єктністю, може набути або втратити будь-яку територію. Особливого значення проблема правонаступництва набуває у разі виникнення нових незалежних держав у результаті: 1) національно-визвольної боротьби; 2) повного роз'єднання існуючої держави; 3) відокремлення частини держави; 4) злиття існуючих держав тощо. Отже, виділено такі підстави правонаступництва: 1) у разі об'єднання існуючих держав; 2) у разі поділу держав; 3) у разі відокремлення частини держави; 4) у разі переходу частини території держави до іншої держави; 5) у разі повного зникнення (ліквідації) однієї держави як суб'єкта міжнародного права й виникнення на її місці інших держав; наприклад, у 1949 р. виникли Федеративна Республіка Німеччини (ФРН) і Німецька Демократична Республіка (НДР) замість Німеччини, а у 1991 р. під час розпаду СРСР виникли нові незалежні держави, у тому числі Україна.

Термін «*територія*» використовується в міжнародному праві для позначення земного, а також позаземного простору, відмежованого від інших просторів

певними межами, і такого, що має визначений юридичний статус (наприклад, статус державної території) й відповідний правовий режим. Вивчено питання про поняття державної території та її складові частини, питання про державні кордони: поняття, види, порядок установа, міжнародно-правовий режим рік та озер, міжнародно-правовий режим Арктики, міжнародно-правовий режим Антарктики.

Змістовний модуль 2 : «Актуальні проблеми основних інститутів міжнародного права»

Основні положення лекції 4: Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин.

У лекції визначено поняття *Право міжнародних організацій* як галузь міжнародного публічного права, яка є сукупністю міжнародно-правових норм, які регулюють правовий статус і становище міжнародних організацій у системі міждержавних відносин, зумовлюють їх юридичну природу та визначають міжнародну правосуб'єктність.

Джерелами права міжнародних організацій є такі: – установчі акти міжнародних організацій; – акти, що регламентують внутрішньоорганізаційні питання функціонування організацій (регламенти, інструкції тощо). Численну групу джерел становлять установчі акти міжнародних організацій. Ці акти, що конструюють міжнародні організації, містять основу розглядуваного права. Установчі акти, як правило, мають назву «статут». Вони закріплюють внутрішню організаційну структуру організації, повноваження органів, членський склад, правосуб'єктність тощо. Акти, що регламентують внутрішньоорганізаційні питання функціонування організацій, формуються на основі статуту, їх застосування обмежується рамками цієї міжнародної організації. Окрім установчих актів, важливе значення для функціонування міжнародних організацій мають такі багатосторонні конвенції, як Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р., Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаний Націй 1946 р., Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

Визначено поняття, ознаки і класифікація міжнародних міжурядових організацій. Досліджено питання про міжнародну правосуб'єктність і структура міжнародних міжурядових організацій. Особлива увага приділена вивченню Організації Об'єднаних Націй, вивчено цілі, систему органів, повноваження таких. Досліджено роль регіональних міжнародних міжурядових організацій та міжнародних конференцій у системі міжнародного публічного права.

У лекції досліджено поняття *право зовнішніх зносин*, під якою розуміється галузь сучасного міжнародного права, що складається із системи юридичних норм, які регулюють правовий статус і діяльність суб'єктів міжнародного права при здійсненні їх зовнішніх зносин відповідно до основних принципів міжнародного права. Концепція права зовнішніх зносин є частиною науки міжнародного права.

Виходячи з ідеї розгляду різних форм здійснення зовнішніх зносин як єдиної самостійної галузі міжнародного права можна виокремити такі чотири підгалузі: 1) дипломатичне право; 2) консульське право; 3) право спеціальних місій; 4) дипломатичне право міжнародних організацій.

Основні положення лекції 5: Актуальні питання мирного вирішення міжнародних спорів.

У лекції визначено, що мирне вирішення міжнародних спорів базується на принципі незастосування сили, закріпленому в Статуті ООН, та передбачає використання дипломатичних (переговори, посередництво) і юридичних (арбітраж, судовий розгляд) засобів. Актуальними є питання ефективності виконання рішень міжнародних судів, протидія загрозам застосування сили, роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів. Визначено основні актуальні питання та аспекти мирного врегулювання: принцип обов'язковості: Держави зобов'язані вирішувати спори виключно мирними засобами, щоб не ставити під загрозу міжнародний мир, безпеку та справедливість. Дипломатичні засоби: Переговори залишаються найпоширенішим та ефективним методом, часто доповнюючись послугами посередників (добрі послуги, медіація, примирення, обстеження). Юридичні засоби: зростає роль міжнародних арбітражів та судів (наприклад, Міжнародного Суду ООН) у вирішенні правових спорів, хоча їх юрисдикція зазвичай вимагає згоди сторін. Вибір засобів: Сторони мають право вільно вибирати засоби вирішення спору, головна мета — досягнення згоди, прийнятної для обох сторін. Сучасні виклики: Ефективність процедур знижується у випадках, коли одна зі сторін ігнорує норми міжнародного права або блокує мирні ініціативи, що вимагає підвищення ролі Ради Безпеки ООН. Міжнародно-правові основи мирного регулювання включають право на самооборону, але вимагають вичерпання мирних засобів перед будь-якими іншими діями.

У лекції визначено поняття міжнародного спору, досліджено засоби вирішення міжнародних спорів серед яких: безпосередні переговори, посередництво, добрі послуги. Проаналізовано та вивчено міжнародну процедуру з примирення, основоположні питання про міжнародний арбітраж (третейський суд). Досліджено значення міжнародної судової процедури з розв'язання спорів у міжнародних організаціях.

Основні положення лекції 6: Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві.

У лекції визначено поняття та значення міжнародно-правової відповідальності під якою запропоновано розуміти зобов'язання суб'єкта міжнародного права зазнати певних обставин негативного характеру внаслідок заподіяння шкоди іншому суб'єкту міжнародного права як у результаті вчинення міжнародного правопорушення, так і в результаті правомірної діяльності. Визначено, що поняття міжнародно-правової відповідальності характеризується такими ознаками: – настає за вчинення міжнародного правопорушення; – реалізується на основі норм міжнародного права; – пов'язується з певними негативними наслідками для

правопорушника; – є спрямованим на зміцнення міжнародного правопорядку. Значним досягненням Проекту статей про відповідальність держав є встановлення двох видів відповідальності держав: 1) за правомірні дії – містить обов'язок відшкодувати матеріальну шкоду, заподіяну у результаті дій, що не порушують норми міжнародного права, причому лише в тому випадку, якщо таке відшкодування передбачається спеціальним міжнародним договором (абсолютна відповідальність); 2) за неправомірні дії – передбачає обов'язок суб'єкта міжнародного права ліквідувати шкоду, заподіяну іншому суб'єкту, у результаті порушення міжнародно-правового зобов'язання.

У лекції досліджено питання про види й форми міжнародно-правової відповідальності. Розкрито питання про відповідальність держав у міжнародному праві, відповідальність міжнародних міждержавних організацій у міжнародному праві та відповідальність фізичних осіб у міжнародному праві.

Визначено, що *санкції* — це примусові заходи як збройного, так і незбройного характеру, що застосовуються суб'єктами міжнародного права у встановленій процесуальній формі у відповідь на правопорушення. Санкції мають своїми *цілями*: припинення правопорушення; відновлення порушених прав; забезпечення відповідальності правопорушника. Слід зазначити такі *особливості застосування санкцій*: застосовуються тільки санкції, дозволені міжнародним правом; вони не можуть мати превентивного (попереджувального) характеру, тому що їх метою є захист і відновлення вже порушених прав суб'єктів міжнародного права; міжнародно-правовими санкціями визнаються лише заходи, застосовувані у відповідь на правопорушення; відповідні заходи, що застосовує суб'єкт у відповідь на недружній акт, нехай навіть якщо він за формою збігається з такими, санкціями не є. *Міжнародно-правові санкції не є формою міжнародної відповідальності і відрізняються від неї такими рисами*: санкції є завжди діями потерпілого (потерпілих), що застосовуються до правопорушника, у той час як відповідальність може застосовуватися у формі самообмежень правопорушника; санкції, як правило, передують реалізації заходів відповідальності і використовуються як своєрідна передумова її виникнення: адже метою санкцій є припинення міжнародного правопорушення, відновлення порушених прав і забезпечення здійснення відповідальності; санкції застосовуються в процесуальному порядку, відмінному від порядку здійснення міжнародно-правової відповідальності; санкції є правом потерпілого і виражаються тільки у формах, властивих цим повноваженням. Тому їх застосування не залежить від волі правопорушника; підставою для застосування санкцій є відмова припинити неправомірні дії і виконати законні вимоги потерпілого (потерпілих).

Класифікація санкцій:

1. Залежно від кількості потерпілих суб'єктів вони бувають:

- *індивідуальні* — коли санкції застосовуються однією потерпілою державою;
- *колективні* — коли примусові заходи застосовуються двома і більше потерпілими суб'єктами міжнародного права. Вважається загальновизнаним, що характер міжнародно-правових санкцій мають саме колективні заходи, що передбачаються

главою VII Статуту ООН уразі виникнення загрози миру, по рушення миру або акту агресії.

2. Залежно від суб'єктів здійснення санкцій розрізняють:

-санкції, застосовувані в порядку самопомоги;

-санкції, здійснювані за допомогою міжнародних організацій. Санкціями, здійснюваними в порядку самопомоги, є: реторсії, репресалії, розірвання або призупинення дипломатичних чи консульських відносин, самооборона.

Змістовний модуль 3 : «Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу населення, право людини, міжнародне гуманітарне право»

Основні положення лекції 7: Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством.

Під населенням у міжнародному праві розуміють сукупність усіх індивідів, які проживають у конкретний момент на території тієї чи іншої держави та підпорядковуються її юрисдикції. Населення будь-якої держави складається з таких основних категорій осіб: – громадяни або піддані; – іноземні громадяни; – особи без громадянства (апатриди). Крім цього, можуть виділятися проміжні категорії населення, наприклад особи з множинним (поліпатриди), у тому числі подвійним (біпатриди) громадянством. Однак необхідно розуміти, що поліпатриди та біпатриди матимуть специфічний статус лише у випадку перебування на території однієї з держав, громадянство яких вони мають. У разі перебування на території третіх держав їх правовий статус нічим не відрізнятиметься від статусу інших іноземців з одним громадянством.

Громадянство можна розглядати як суб'єктивне право особи. До такого висновку можна дійти, проаналізувавши ст. 15 Загальної декларації прав людини 1948 р. та ст. 24 Міжнародного пакту про політичні і громадянські права 1966 р., а також інші міжнародно-правові акти. У цьому контексті воно охопило низку прав людини, наприклад право на громадянство та його зміну, право вільно покидати та повертатися в державу громадянства, право користуватися всіма правами громадянина. Законодавство більшості держав світу передбачає два порядки набуття громадянства – загальний та винятковий.

Способами набуття громадянства в загальному порядку є такі:

1. *Філіація* – набуття громадянства за народженням. Це найбільш розповсюджений спосіб. Отримання громадянства за народженням що ґрунтується на двох принципах – «праві крові» («*jus sanguinis*») і «праві ґрунту» («*jus soli*»).

2. *Натуралізація* – індивідуальне прийняття у громадянство за клопотанням зацікавленої особи. Вона повинна бути лише добровільною; примусова натуралізація суперечить нормам міжнародного права.

3. *Поновлення* – цей спосіб набуття громадянства може здійснюватися двома шляхами – *реінтеграцією* чи *репатріацією*. У першому випадку мається на увазі поновлення громадянства особи, яка його раніше втратила або вийшла з нього, у

другому – поновлення громадянства особи через повернення в державу громадянства, якщо вона опинилася на території іншої держави внаслідок обставин, що не залежать від її волі. Такий спосіб відновлення громадянства найчастіше застосовують стосовно біженців, військовополонених та інтернованих осіб;

4. *Надання громадянства на підставі закону чи іншого внутрішньодержавного акта* – цей спосіб належить до вольового способу набуття громадянства, однак не завжди останнє відбувається за ініціативою особи.

5. *Дарування* здійснюється за ініціативою органів державної влади та за згоди самої особи, як правило за особливі заслуги перед державою або виходячи з політичних чи інших інтересів держави.

Способами набуття громадянства у *винятковому* порядку є такі: – *оптація* – добровільний вибір громадянства при територіальних змінах, коли особа, за своїм розсудом, може зберегти або змінити своє громадянство; як приклад оптації можна назвати обмін територією між СРСР та Польщею на підставі угоди від 1945 р., а також між СРСР та Чехословацькою Республікою згідно з угодою від 1945 р.; – *трансферт* – автоматичний перехід населення території, що змінює свою державну належність, у громадянство держави, якій вона передається; він дуже схожий на оптацію, однак у цьому разі вибір громадянства відбувається примусово.

У міжнародному праві під *іноземцем* розуміється особа, яка перебуває на території певної держави, не є її громадянином і перебуває у громадянстві іншої держави. Правовий статус (правовий режим) іноземців являє собою сукупність їх прав та обов'язків на території цієї держави. Він установлюється внутрішнім законодавством держави з урахуванням її зобов'язань за міжнародними договорами. Однак нині немає єдиного міжнародного договору, який би врегульовував правовий статус іноземців.

Правовий статус особи без громадянства досить часто прирівнюють до статусу іноземця, однак вони не є ідентичними. На відміну від іноземця, який водночас перебуває під юрисдикцією двох держав – держави громадянства та держави перебування, особа без громадянства завжди перебуває виключно під владою останньої держави. Саме тому Конвенція про скорочення безгромадянства 1961 р. встановлює, що апатридам слід надавати такий самий статус, яким користуються іноземці. У свою чергу, Конвенція про статус апатридів 1954 р. передбачає, що особистий статус апатрида визначається законами держави його «доміцилія» (від лат. «domicilium» – місце постійного або переважного перебування громадянина). Апатриди зобов'язані підкорятися законодавству держави перебування.

Множинне громадянство має як позитивні, так і негативні наслідки. До його позитивних наслідків множинного громадянства слід віднести такі: – додаткові гарантії реалізації та захисту прав і свобод особи, оскільки особи, які володіють множинним громадянством, мають рівні права й обов'язки з громадянами держави, у якій вони проживають, водночас зберігаючи культурні й інші зв'язки з державою походження; – вигоди щодо права на проживання у двох і більше державах, права на повернення та збереження громадянства в змішаному шлюбі; – держава, що приймає, легше інтегрує резидента з множинним громадянством, ніж іноземного

громадянина, а держава походження зберігає зв'язок зі своїм громадянином, що насамперед є важливим для держав, які розвиваються; – наявність значної кількості осіб із множинним громадянством може сприяти інтенсифікації зв'язків між державами.

Основні положення лекції 8: Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту.

Відповідно до статті 1 Конвенції про статус біженців 1951 р. *біженцем* є особа, яка через цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою раси, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами держави свого громадянства не може або не бажає користуватися захистом цієї держави внаслідок таких побоювань чи не маючи громадянства, перебуває за межами держави свого звичайного місця проживання в результаті таких подій, не може повернутися до неї. До біженців не належать особи, винні у вчиненні злочину проти миру, воєнного злочину або злочину проти людяності, тяжкого злочину не політичного характеру поза державою, що дала їм притулок, а також діянь, що суперечать цілям і принципам ООН.

Згідно з цією Конвенцією під терміном «біженець» мається на увазі особа, яка розглядалася як біженець внаслідок певних угод, укладених у період між двома світовими війнами, а також у результаті подій, що відбулися до 1 січня 1951 р. У 1967 р. був ухвалений Протокол щодо статусу біженців, відповідно до якого Конвенція про статус біженців 1951 р. поширювалася на осіб, що стали біженцями після 1951 р. Конвенція про статус біженців 1951 р. забороняє висилку біженців або їх примусове повернення в державу, з якої вони прибули (ст. 32, 33). Держави видають біженцям посвідчення особи та зобов'язуються полегшувати їх натуралізацію – процес надання громадянства (ст. 34). Біженці зобов'язані поважати законодавство держави свого перебування. Держави не повинні застосовувати дискримінаційних заходів до біженців за ознакою раси, релігії чи країни походження та зобов'язуються надавати їм статус, яким користуються іноземці взагалі (ст. 3). Біженці відповідно до цієї Конвенції мають право на майно, право на асоціації, право на звернення до суду, право на працю і право займатися підприємницькою діяльністю тощо. Особливу увагу Конвенція приділяє питанням соціального забезпечення й урядової допомоги біженцям. Держави не обкладають біженців податками, крім тих, які можуть стягуватися з власних громадян.

Внутрішньо переміщені особи – це люди або група людей, які були вимушені або зобов'язані тікати або залишити свої домівки чи місця проживання виключно для того, щоб уникнути наслідків воєнного конфлікту, ситуації масового насильства, порушень прав людини або природних чи антропогенних катастроф, і які не перетнули міжнародно-визнаних державних кордонів.

Право притулку є традиційним інститутом міжнародного права, що реалізується державою через надання особі, що зазнає переслідувань з боку іноземної держави чи групи, права перебування на своїй території. Право притулку регулюється нормами внутрішньодержавного права та нормами міжнародного права.

Держава в межах своєї території сама визначає умови надання притулку, проте законодавче оформлення правового статусу осіб, що отримують притулок, не повинно суперечити їм міжнародним зобов'язанням і загальновизнаним нормам міжнародного права. Внутрішньодержавне та міжнародне право виходять з того, що притулок пов'язується із прагненням особи вийти з-під юрисдикції однієї держави та перейти під юрисдикцію іншої. Право притулку визнається як таке обома системами права.

Особи, що шукають тимчасового захисту — це громадяни України, іноземці без громадянства та члени їхніх сімей, які через війну (з 24.02.2022) вимушено покинули Україну та потребують захисту в ЄС чи інших країнах. Цей статус забезпечує права на проживання, працевлаштування, медичну допомогу та освіту. Основні категорії осіб, які мають право на тимчасовий захист в ЄС: Громадяни України, які проживали в Україні до 24 лютого 2022 року. Особи без громадянства та громадяни інших країн, які мали міжнародний захист (статус біженця) або аналогічний національний захист в Україні до 24 лютого 2022 року. Члени сімей вищезазначених осіб (подружжя, неповнолітні діти, близькі родичі, які проживали разом), навіть якщо вони не є громадянами України. Особи з постійним місцем проживання в Україні, які мали право на постійне проживання і не можуть безпечно повернутися до країни походження. Основні характеристики статусу: Дія: Спеціальний режим у країнах ЄС, Швейцарії, Ірландії, Норвегії та Ліхтенштейні. Термін: Вводиться автоматично, зазвичай діє не менше року з можливістю продовження. Оформлення: Заяву необхідно подати особисто в компетентні органи приймаючої країни (наприклад, Крайові центри допомоги в Чехії). Відмінність від біженства: Процедура швидша і не замінює право на звернення за отриманням статусу біженця в майбутньому. Особи, які перетнули кордон, але можуть безпечно повернутися до країни своєї громадянської належності, можуть звертатися за допомогою для репатріації.

Основні положення лекції 9: Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права.

У сучасній науці міжнародного права під терміном *міжнародне право прав людини* розуміють систему міжнародно-правових норм, принципів і стандартів, закріплених у міжнародних договорах універсального та регіонального характеру, які визначають права та свободи людини, зобов'язання держав і міжнародних організацій щодо дотримання, розвитку прав і свобод, а також міжнародні механізми забезпечення й контролю за дотриманням суб'єктами міжнародного права зобов'язань у цій галузі права і відновленням порушених прав конкретних осіб чи груп населення. До основних напрямків міжнародного захисту прав і свобод людини належать такі: 1) створення рекомендацій, які адресуються державам, спрямованих на те, щоб привернути їх увагу до тих або інших проблем захисту прав і свобод людини, варіантів їх вирішення тощо; роль таких рекомендацій – відображати позицію світового співтовариства (якщо такі рекомендації виходять з ООН та інших авторитетних інституцій всесвітнього масштабу); у такий спосіб до

всіх держав висуваються спільні вимоги, орієнтири, створюються умови для досягнення певної мети. Водночас рекомендації, які не є обов'язковими для держав, залишають за останніми свободу дій, що теж сприяє збільшенню довіри до рекомендацій; 2) розроблення проєктів міжнародних договорів, які накладають певні зобов'язання на держави-учасниці і, відповідно, передбачають більш активне міжнародне співробітництво щодо виконання міжнародних договорів у галузі захисту прав і свобод людини; 3) створення спеціальних міжнародних механізмів із перевірки виконання державами своїх міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав і свобод людини; такі механізми поширюються лише на держави, які надали на це свою згоду.

В лекції розкриваються та досліджуються питання становлення та розвитку міжнародного права прав людини. Поняття міжнародного права прав людини. Розглянуто джерела міжнародного права прав людини, основні універсальні міжнародно-правові акти у галузі захисту прав і свобод людини та діяльність органів, які здійснюють контроль за їх дотриманням, основні регіональні міжнародно-правові акти у галузі захисту прав і свобод людини та діяльність органів, які здійснюють контроль за їх дотриманням. Також особлива увага приділяється питанню виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав людини.

Під *міжнародним гуманітарним правом* слід розуміти систему юридичних норм і принципів, що застосовуються під час збройних конфліктів, визначають взаємні права та обов'язки суб'єктів міжнародного права щодо заборони або обмеження застосування певних засобів і методів ведення збройної боротьби та забезпечують захист жертв збройного конфлікту. *Предметом регулювання міжнародного гуманітарного права* є специфічні суспільні відносини, що склалися між його суб'єктами під час збройних конфліктів. У міжнародному праві розрізняють такі *види збройних конфліктів*: збройні конфлікти міжнародного характеру і збройні конфлікти неміжнародного характеру. *Збройний конфлікт міжнародного характеру* – це збройне зіткнення між державами, застосування збройних сил державою проти суверенітету, територіальної недоторканності або політичної незалежності іншої держави, що є несумісними з принципами ООН та суперечить Статуту ООН. Збройним конфліктом міжнародного характеру вважаються такі дії: – застосування державою першою збройних сил проти іншої держави; – вторгнення збройних сил на територію іншої держави; – напад збройних сил на територію іншої держави; – будь-яка окупація воєнного характеру; – будь-яка селекція території іншої держави із застосуванням сили; – бомбардування збройними силами території іншої держави; – блокада портів, берегів іншої держави за допомогою збройних сил; – напад збройних сил на суходутні, морські, повітряні сили іншої держави поза її межами (наприклад, відкритий Океан); – збереження воєнних баз на чужій території після закінчення строку перебування; – використання воєнних баз для нападу на іншу державу або проведення нападу іншими способами; – надання власної території для вчинення акта агресії проти третьої держави; – заслання державою або від імені держави збройних банд, іррегулярних сил або найманців на територію іншої держави; – будь-яка інша участь

в організації проведення збройного конфлікту, якщо такі дії будуть визнані незаконними Радою Безпеки ООН.

До *принципів міжнародного гуманітарного права* належать: – принцип гуманізації збройних конфліктів (під час збройних конфліктів воюючим сторонам слід в обов'язковому порядку дотримуватися законів і звичаїв війни); – принцип заборони та обмеження воюючих сторін у засобах і методах ведення війни (існують певні заборони й обмеження стосовно застосування конкретних видів зброї і методів ведення війни, якщо це суперечить принципам і нормам міжнародного гуманітарного права); – принцип міжнародно-правового захисту жертв війни (забезпечення сторонами конфлікту міжнародно-правового захисту для таких категорій осіб, як поранені, хворі, особи зі складу збройних сил на морі, що постраждали від аварії корабля, військовополонені, цивільне населення, тобто надання їм такого статусу, який гарантував би гуманне поводження з ними та виключав насильство, знущання над особою тощо); – принцип захисту цивільних об'єктів і культурних цінностей (з метою забезпечення безпеки і нормальних умов життєдіяльності цивільного населення не повинні піддаватися нападу і руйнуванню цивільні об'єкти, а також передбачаються додаткові заходи щодо захисту і поваги до культурних цінностей); – принцип захисту інтересів нейтральних держав (права й обов'язки воюючих сторін повинні супроводжуватися неухильною повагою та дотриманням прав держав, що займають позицію повної неучасті у війні); – принцип заборони завдання шкоди противнику, яка несумісна з метою війни, – знищення або послаблення його військової могутності (будь-яке насильство, що не призводить до досягнення мети війни, є недопустимим); – принцип відповідальності учасників збройних конфліктів за воєнні злочини (за загальним міжнародним правом, воєнні злочини належать до міжнародних злочинів, що полягають у свідомому грубому порушенні законів та звичаїв війни, за вчинення яких настає міжнародно-правова відповідальність). Названі принципи міжнародного гуманітарного права випливають зі змісту міжнародно-правових актів, що регулюють питання ведення збройних конфліктів. Їх повинні дотримуватися держави, міжнародні організації, всі воюючі сторони тощо.

Також в лекції детально розкриваються питання про початок війни та його міжнародно-правові наслідки, закінчення війни та її міжнародно-правові наслідки, правовий статус учасників збройних конфліктів, режим військового полону, заборону та обмеження засобів і методів ведення війни, нейтралітет під час війни, режим воєнної окупації, захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів.

Змістовний модуль 4: «Галузі міжнародного права, що потребують детального вивчення»

Основні положення лекції 10: Актуальні проблеми права Європейського Союзу.

Актуальні проблеми права Європейського Союзу (ЄС) сьогодні зосереджені на адаптації до геополітичних змін, забезпеченні верховенства права в державах-

членах, реформуванні системи захисту прав людини, а також правовому регулюванні цифрових технологій та зеленого переходу. Важливими є питання приєднання ЄС до Конвенції про захист прав людини, наслідки Brexit та адаптація законодавства України до стандартів ЄС.

Основні актуальні проблеми права ЄС, які досліджено в лекції:

- Верховенство права та суверенітет: Виникнення конфліктів між правом ЄС та національним законодавством країн-членів, питання ієрархії норм, захист демократичних цінностей.
- Захист прав людини: Проблеми приєднання ЄС до Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ), формування цілісного механізму захисту фундаментальних прав, оскільки право ЄС часто доповнює, а не замінює національні системи.
- Інституційні реформи та членство: Функціонування ЄС після виходу Великобританії (Brexit), механізми виходу за ст. 50 Договору про ЄС, правові аспекти розширення Союзу.
- Цифровізація та безпека: Правове регулювання штучного інтелекту, захист персональних даних (GDPR), боротьба з кіберзлочинністю, регулювання цифрових платформ.
- Правові аспекти адаптації (для України): Гармонізація українського законодавства з *acquis communautaire* (добробком ЄС) в умовах євроінтеграції, складність впровадження регуляторних актів.

Ці проблеми відображають динамічну природу права ЄС, що постійно трансформується для відповіді на виклики сучасності.

Основні положення лекції II: Актуальні проблеми права міжнародної безпеки.

Право міжнародної безпеки — це галузь міжнародного права, що складається з принципів і норм, які регулюють відносини між державами задля підтримання миру, запобігання збройним конфліктам, обмеження озброєнь та встановлення правопорядку. Система базується на Статуті ООН, забороні сили та передбачає колективні заходи безпеки.

Ключові аспекти права міжнародної безпеки:

Функції: Регулювання відносин, запобігання використанню збройної сили, обмеження та скорочення озброєнь.

Джерела: Головним джерелом є Статут ООН (особливо Розділи I, VI, VII). Також важливими є резолюції ГА ООН, наприклад, Декларація про незастосування сили 1972 року та Визначення агресії 1974 року, а також договори про обмеження озброєнь.

Два компоненти:

1. Позитивний: Норми, спрямовані на забезпечення миру, розвиток співробітництва та колективної безпеки.

2. Негативний: Норми, що спрямовані на запобігання війні, заборону застосування сили, роззброєння та врегулювання конфліктів.

Суб'єкти: Держави, міжнародні організації (наприклад, ООН, ОБСЄ, НАТО), що укладають угоди та беруть участь у миротворчих операціях.

Міжнародна безпека включає такі елементи, як функціонування миротворчих сил, дипломатичні відносини, заходи з контролю над ядерною та іншою зброєю.

Актуальні проблеми права міжнародної безпеки сьогодні зосереджені на кризі системи колективної безпеки ООН, неефективності Радбезу, зростанні збройних конфліктів та нових загрозах (кібервійна, використання ІІІ, екологічні кризи). Ключовими викликами є порушення принципу неподільності безпеки, ядерний шантаж, сепаратизм та необхідність адаптації норм до сучасних реалій.

Основні проблемні напрямки права міжнародної безпеки:

Криза інститутів колективної безпеки: Нездатність Ради Безпеки ООН ефективно реагувати на агресію через право вето, що порушує принципи статуту ООН.

Новітні загрози безпеці: Відсутність чіткого правового регулювання кібератак, використання штучного інтелекту у зброї, а також зростання загроз у сфері інформаційних технологій.

Ядерна та регіональна безпека: Послаблення режиму нерозповсюдження ядерної зброї та зростання напруженості через регіональні конфлікти.

Порушення базових принципів: Активне порушення принципу невтручання у внутрішні справи, суверенітету та територіальної цілісності держав.

Гібридні загрози: Міжнародний тероризм, екологічні кризи та інформаційні війни, які вимагають нових міжнародно-правових механізмів відповідальності.

Основні положення лекції 12: Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності.

Міжнародно-правова протидія злочинності — це система договірних норм, принципів та інституційних механізмів (ООН, Інтерпол), спрямованих на запобігання та боротьбу з транснаціональними злочинами (тероризм, наркотрафік, кіберзлочинність, корупція). Основні інструменти включають екстрадицію, правову допомогу, уніфікацію кримінального законодавства та діяльність міжнародних судів. Основні напрями та механізми: Міжнародне кримінальне право: Система норм, що регулюють співробітництво держав у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру. Інституційна база: Ключову роль відіграють ООН, Інтерпол, Європол, Міжнародний кримінальний суд (МКС). Транснаціональна злочинність: Протидія організованій злочинності, незаконній міграції, торгівлі людьми, зброєю та наркотиками. Спеціалізовані конвенції: Конвенція ООН проти корупції (2003), Конвенція проти транснаціональної організованої злочинності (2000).

Форми співробітництва

1. Екстрадиція: Видача осіб, що вчинили злочин, іншій державі для притягнення до відповідальності.

2. Взаємна правова допомога: Обмін інформацією, проведення обшуків, допитів.

3. Оперативно-розшукові заходи: Спільні дії правоохоронних органів різних країн.

Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності включають низьку ефективність роботи міжнародних судових інстанцій (наприклад, Міжнародного кримінального суду), складнощі з юрисдикцією, тривалі розслідування та брак дієвих механізмів примусу. Головними викликами є боротьба з транснаціональною організованою злочинністю, кіберзлочинністю, тероризмом, відмиванням коштів та корупцією в умовах збройних конфліктів.

Ключові проблеми міжнародно-правової протидії:

- **Ефективність інституцій:** Низька результативність роботи Міжнародного кримінального суду та проблеми з реалізацією його рішень.
- **Транснаціональний характер:** Злочинність швидко адаптується до нових технологій (кіберзлочини), випереджаючи швидкість прийняття міжнародно-правових норм.
- **Конфлікт інтересів:** Політизація питань екстрадиції та правової допомоги між державами.
- **Прогалини в праві:** Недостатня чіткість у визначенні відповідальності за нові види злочинів та труднощі у притягненні до відповідальності осіб, які користуються імунітетом.
- **Збройні конфлікти:** Особливі труднощі у фіксуванні та розслідуванні воєнних злочинів, зокрема, через активну агресію (наприклад, РФ проти України).

Для підвищення ефективності необхідне вдосконалення міжнародних договорів, обмін інформацією в реальному часі та спільні операції правоохоронних органів.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Іспит проводиться в письмовій та усній формі: до завдання входять 3 теоретичних питання.

Загальна підсумкова оцінка (в балах) результати поточної роботи + результати іспиту.

Система оцінювання та вимоги.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Заг.су ма балів
Робота на сем.занятті	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	30
Сам.робота	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	20

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	30	10	20	40	100

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 3 та 2 бали в семестрі.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 2 бали.

*** Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає 20 тестових завдань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 20 балів (1 бал за 1 правильну відповідь).

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного права» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі ієніту (письмово). Здобувача допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, за сукупністю яких він може набрати 60 балів.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку 60 балів, проводиться екзамен, на якому здобувач має можливість набрати 40 балів.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Зміст семінарських занять

Тема № 1: Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про міжнародне публічне права як правову систему та навчальну дисципліну.
2. Розкрити поняття та предмет міжнародного публічного права, його специфіку та відмінності від національного (внутрішньодержавного) права.
3. Охарактеризувати систему міжнародного права, її структурні елементи та взаємозв'язки.
4. Розкрити історичні етапи розвитку та становлення міжнародного публічного права.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття, особливості та визначення міжнародного права.
2. Основні риси сучасного міжнародного права, галузі та інститути міжнародного права.
3. Взаємозв'язок міжнародного публічного та міжнародного приватного права.
4. Галузі та інститути міжнародного права.
5. Історія розвитку та періодизація міжнародного публічного права.

Тема № 2: Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про міжнародну правосуб'єктність та її складові елементи.
 1. Розкрити поняття, властивості та види суб'єктів міжнародного права.
 2. Дослідити правосуб'єктність держави як первісного суб'єкта міжнародного права.
 3. Охарактеризувати правосуб'єктність похідних суб'єктів міжнародного права
 4. Розкрити актуальні питання правосуб'єктності фізичної особи та транснаціональних корпорацій в міжнародному праві.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття, властивості та види суб'єктів міжнародного права.
2. Держави - основні суб'єкти міжнародного права їх види.
3. Міжнародна правосуб'єктність націй та народів, що борються за національне визволення.
4. Правосуб'єктність міжнародних організацій.

5. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
6. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.

Тема № 3: Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим територій.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про інститут міжнародно-правового визнання.
2. Розкрити поняття, види та форми міжнародно-правового визнання.
3. Дослідити поняття та види міжнародного правонаступництва.
4. Охарактеризувати правонаступництво України у зв'язку з припиненням діяльності СРСР.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття визнання в міжнародному праві.
2. Форми визнання в міжнародному праві.
3. Види визнання в міжнародному праві.
4. Поняття і види міжнародного правонаступництва.
5. правонаступництво держав стосовно міжнародних договорів.
6. правонаступництво держав стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів.
7. правонаступництво України у зв'язку з припиненням діяльності СРСР.

Тема № 4: Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про право міжнародних організацій як галузь міжнародного публічного права.
2. Розкрити поняття, види та охарактеризувати правосуб'єктність міжнародних організацій.
3. Дослідити організаційну структуру ООН як універсальної міжнародної організації.
4. Охарактеризувати органи та функції права зовнішніх зносин.
5. Розкрити поняття привілеїв та імунітетів.

2. Основні питання для обговорення

1. Історичні аспекти створення міжнародних організацій.
2. Поняття і види міжнародних організацій.

3. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
4. Організація Об'єднаних Націй: історія створення, правовий статус, головні органи.
5. Спеціалізовані органи Організації Об'єднаних Націй з прав людини.
6. Спеціалізовані установи Організації Об'єднаних Націй.
7. Регіональні міжнародні організації, міжнародні конференції.
8. Поняття права зовнішніх зносин, органи зовнішніх зносин держави.
9. Поняття та джерела дипломатичного права. Дипломатичні представництва.
10. Функції дипломатичного представництва. Глава і персонал дипломатичного представництва. Дипломатичні привілеї та імунітети. Торгові представництва.
11. Консульське право.

Тема № 5: Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про поняття міжнародного спору та засоби вирішення міжнародних спорів.
2. Розкрити поняття безпосередні переговори, посередництво, добрі послуги.
3. Дослідити поняття міжнародної процедури з примирення.
4. Охарактеризувати процедуру розв'язання спорів за допомогою міжнародного арбітражу та міжнародних організацій.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття міжнародного спору.
2. Засоби вирішення міжнародних спорів.
3. Безпосередні переговори, посередництво, добрі послуги.
4. Міжнародна процедура з примирення.
5. Міжнародний арбітраж (третейський суд).
6. Міжнародна судова процедура розв'язання спорів у міжнародних організаціях.

Тема № 6: Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про інститут міжнародно-правової відповідальності в міжнародному праві.
2. Розкрити поняття та види міжнародних правопорушень.

3. Дослідити обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність.

4. Охарактеризувати поняття, особливості та види санкцій в міжнародному публічному праві.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності.
2. Поняття та види міжнародних правопорушень.
3. Види і форми відповідальності.
4. Обставини, що виключають відповідальність держав.
5. Загальна характеристика санкцій в міжнародному праві.

Тема № 7: Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про населення в міжнародному праві: поняття особливості.

2. Розкрити міжнародно-правові питання громадянства.

3. Дослідити правовий статус іноземців.

4. Охарактеризувати правовий статус осіб без громадянства та осіб з подвійним громадянством.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття населення в міжнародному праві.

2. Міжнародно-правові питання громадянства.

3. Набуття громадянства та припинення громадянства.

4. Правовий статус іноземців.

5. Правовий статус осіб без громадянства.

6. Особливості правового статусу осіб, що володіють множинним громадянством.

Тема № 8: Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту.

2. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про міжнародно-правовий статус біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту.

2. Розкрити поняття біженець відповідно до норм міжнародного права та національного законодавства.

3. Охарактеризувати право притулку відповідно до норм та стандартів міжнародного права.

4. Дослідити правовий статус осіб, що шукають тимчасового притулку.

2. Основні питання для обговорення

1. Правовий статус біженців і переміщених осіб.
2. Процедура отримання міжнародно-правового статусу біженця.
3. Право притулку.
4. Правовий режим трудящих-мігрантів.

Тема № 9: Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про міжнародне право прав людини як галузь міжнародного публічного права.

2. Розкрити основні міжнародно-правові акти про права людини та охарактеризувати їх генезу.

3. Дослідити міжнародно-правові механізми захисту прав людини.

4. Охарактеризувати міжнародне право в період збройних конфліктів як галузь міжнародного права.

5. Провести характеристику основних джерел міжнародного гуманітарного права.

2. Основні питання для обговорення

1. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.
2. Основні міжнародно-правові акти про права людини та їх класифікація.
3. Міжнародні органи із захисту прав людини.
4. Міжнародні акти про права людини і законодавство України.
5. Міжнародне право в період збройних конфліктів як галузь міжнародного права.
6. Види збройних конфліктів. Учасники збройних конфліктів.
7. Початок війни і його правові наслідки. Театр війни.
8. Обмеження засобів і методів ведення війни.
9. Ведення морської війни.
10. Режим воєнного полону та воєнної окупації.
11. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів.
12. Нейтралітет у війні.
13. Закінчення війни і його міжнародно-правові наслідки.

Тема № 10: Актуальні проблеми права Європейського Союзу.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про правову природу Європейського Союзу.
2. Розкрити основні інституції Європейського Союзу.
3. Дослідити правовий статус держав-членів Європейського Союзу.
4. Охарактеризувати громадянство Європейського Союзу.
5. Провести характеристику основних опор Європейського Союзу та установчих договорів.

2. Основні питання для обговорення

1. Правова природа Європейського Союзу.
2. Організаційна структура Європейського Союзу.
3. Правовий статус держав-членів у Європейському Союзі.
4. Громадянство Європейського Союзу
5. Джерела права Європейського Союзу.
6. Особливості права Європейського Співтовариства.
7. Перша опора Європейського Союзу: економічне та соціальне співробітництво в рамках Європейського співтовариства.
8. Друга опора Європейського Союзу: спільна закордонна та безпекова політика.
9. Третя опора Європейського Союзу: співробітництво в галузі кримінальної юстиції.

Тема № 11: Актуальні проблеми права міжнародної безпеки.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про право міжнародної безпеки як галузь міжнародного публічного права.
2. Історичні етапи становлення права міжнародної безпеки.
3. Розкрити основні цілі та принципи права міжнародної безпеки.
4. Дослідити джерела права міжнародної безпеки.

2. Основні питання для обговорення

1. Поняття «міжнародна безпека» (міжнародний та національний рівні).
2. Джерела права міжнародної безпеки.
3. Принципи права міжнародної безпеки.
4. Суб'єкти забезпечення міжнародної безпеки (міжнародний та регіональний рівні).
5. Суб'єкти забезпечення міжнародної безпеки (національний рівень).

6. Міжнародно-правові засоби забезпечення міжнародної безпеки.
7. Загрози та виклики міжнародній безпеці.
8. Організаційно-правові основи діяльності по підтриманню мира та безпеки.
9. Міжнародно-правові режими протидії тероризму.
10. Міжнародно-правова відповідальність в сфері міжнародної безпеки.

Тема № 12: Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності.

1. Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати цілісне уявлення про проблеми міжнародно-правової протидії злочинності.
2. Охарактеризуйте міжнародне співробітництво як пріоритетний напрям у протидії злочинності.
3. Розкрийте принципи міжнародного співробітництва у протидії злочинності.

2. Основні питання для обговорення

1. Міжнародне співробітництво як пріоритетний напрям у протидії злочинності.
2. Принципи міжнародного співробітництва у протидії злочинності.
3. Правова допомога у кримінальних справах.
4. Міжнародно-правове регулювання інституту видачі осіб (екстрадиції).
5. Міжнародне співробітництво у протидії злочинності у межах міжнародних міжурядових організацій.
6. Міжнародне співробітництво у протидії злочинності у межах міжнародних неурядових організацій.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача

1. Питання для самостійного опрацювання з теми: Сучасні проблеми міжнародного публічного права як навчальної дисципліни. Сучасні проблеми періодизації становлення та розвитку міжнародного публічного права.

1. Назвіть основні підходи до визначення міжнародного права.
2. Дайте визначення поняття «міжнародне право».
3. Розкрийте зміст та особливості сучасного міжнародного права.
4. Визначте об'єкт сучасного міжнародного права.
5. Поясніть сутність імплементації норм міжнародного права і кодифікації.
6. Дайте визначення термінів «система міжнародного права», «загально-визнані принципи міжнародного права», «галузь міжнародного права», «інститут міжнародного права» і «норма міжнародного права».
7. Дайте характеристику норм «jus cogens».
8. Визначте зміст і завдання кодифікації норм міжнародного права.

9. Назвіть основні теорії співвідношення міжнародного та національного права.

10. Назвіть підстави розмежування між міжнародним (публічним) і міжнародним приватним правом.

2. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми міжнародної правосуб'єктності.

1. Дайте визначення терміна «суб'єкти міжнародного права».

2. Розкрийте зміст міжнародної правосуб'єктності.

3. Назвіть елементи міжнародної правосуб'єктності.

4. Визначте групи суб'єктів міжнародного права.

5. Охарактеризуйте державу як основний суб'єкт міжнародного права.

6. Розкрийте міжнародну правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність.

7. Дайте характеристику міжнародних організацій як вторинних суб'єктів міжнародного права.

8. Визначте особливості міжнародної правосуб'єктності державоподібних утворень (Ватикану і Мальтійського ордену).

9. Розкрийте міжнародну правосуб'єктність фізичних осіб.

10. Укажіть на особливості міжнародної правосуб'єктності транснаціональних корпорацій.

3. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми інститутів міжнародно-правового визнання та правонаступництва. Міжнародно-правовий режим території.

1. Дайте визначення терміна «визнання в міжнародному праві». Розкрийте зміст теорій визнання в міжнародному праві.

2. Назвіть форми визнання в міжнародному праві. Визначте види визнання у міжнародному праві.

3. Дайте визначення терміна « правонаступництво держав ». Розкрийте зміст теорій правонаступництва у міжнародному праві.

4. Назвіть види правонаступництва держав.

5. Розкрийте особливості правонаступництва України за міжнародними договорами СРСР.

6. Визначте основні досягнення України завдяки участі в міжнародних організаціях.

7. Дайте визначення терміна «територія в міжнародному праві». Укажіть на відмінності між поняттями «правовий статус» і «правовий режим» територій.

8. Назвіть види територій залежно від їх правового режиму.

9. Сформулюйте поняття «державна територія». Назвіть складові частини державної території. Дайте визначення терміна «державні кордони». Назвіть види державних територій. Визначте порядок установлення державних кордонів.

10. Назвіть правомірні й неправомірні способи зміни державної території.

11. Визначте міжнародно-правовий режим міжнародних рік, прикордонних рік і прикордонних озер.

12. Розкрийте внутрішню структуру Міжнародної комісії із захисту р. Дунай.

13. Розкрийте міжнародно-правовий режим Арктики. Розкрийте функції та внутрішню структуру Міжнародного арктичного наукового комітету й Арктичної ради.

14. Визначте особливості міжнародно-правового режиму Антарктики. Розкрийте функції та внутрішню структуру Комісії зі збереження морських живих ресурсів Антарктики та Комітету з охорони навколишнього середовища.

4. Питання для самостійного опрацювання з теми: Сучасні проблеми права міжнародних організацій. Право зовнішніх зносин.

1. Дайте визначення поняття «право міжнародних організацій». Назвіть джерела права міжнародних організацій.

2. Розкрийте поняття та ознаки міжнародної організації. Назвіть функції й види міжнародних організацій.

3. Визначте структуру міжнародних організацій.

4. Дайте загальну характеристику Організації Об'єднаних Націй як універсальної міжнародної організації. Розкрийте внутрішню структуру Організації Об'єднаних Націй.

5. Визначте роль спеціалізованих установ у системі органів ООН.

6. Охарактеризуйте діяльність регіональних міжнародних організацій (РС, СС, НАТО, ОАД, ЛАД).

7. Дайте визначення терміна «міжнародні конференції». Розкрийте особливості організації проведення міжнародних конференцій та ухвалення ними рішень.

8. Дайте визначення термінів «зовнішні зносини» та «право зовнішніх зносин». Назвіть джерела права зовнішніх зносин.

9. Розкрийте систему органів зовнішніх зносин. Визначте повноваження Верховної Ради України, Президента України і Міністерства закордонних справ України у сфері зовнішніх зносин.

10. Назвіть функції дипломатичних представництв. Розкрийте порядок призначення та вступу на посаду глави дипломатичного представництва, порядок припинення діяльності дипломатичних представництв і дипломатичних представників.

11. Розкрийте зміст дипломатичних імунітетів і привілеїв.

12. Назвіть види консульських установ та їх функції. Розкрийте зміст консульських привілеїв та імунітетів.

13. Назвіть види й функції представництв держав при міжнародних організаціях.

14. Сформулюйте поняття «спеціальні місії». Розкрийте функції спеціальних місій.

5. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми мирного вирішення міжнародних спорів.

1. Поняття міжнародного спору.
2. Засоби вирішення міжнародних спорів.
3. Безпосередні переговори, посередництво, добрі послуги.
4. Міжнародна процедура з примирення.
5. Міжнародний арбітраж (третейський суд).
6. Міжнародна судова процедура розв'язання спорів у міжнародних організаціях.
7. Переговори на вищому рівні як початковий засіб вирішення міжнародних спорів.
8. Спільні та відмінні риси інституту добрих послуг та посередництва.
9. Особливості міжнародних третейських процедур.

6. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності. Санкції в міжнародному праві.

1. Дайте визначення поняття «міжнародно-правова відповідальність».
2. Назвіть ознаки міжнародно-правової відповідальності.
3. Визначте роль Проекту статей про відповідальність держав 2001 р. у розвитку інституту міжнародної відповідальності.
4. Назвіть підстави міжнародно-правової відповідальності.
5. Розкрийте види міжнародних правопорушень.
6. Назвіть підстави звільнення від відповідальності держав.
7. Розкрийте види й форми міжнародно-правової відповідальності.
8. Визначте зміст санкцій і контрзаходів у міжнародному праві.
9. Розкрийте особливості відповідальності міжнародних міжурядових організацій у міжнародному праві.
10. Розкрийте особливості відповідальності фізичних осіб у міжнародному праві.

7. Питання для самостійного опрацювання з теми: Міжнародно-правовий статус населення: актуальні проблеми правового статусу громадян, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством.

1. Дайте визначення терміна «населення» в міжнародно-правовому аспекті.
2. Назвіть основні категорії осіб, із яких складається населення.
3. Укажіть відмінності між міжнародно-правовим статусом населення та народу.
4. Визначте міжнародно-правові й національні підходи до визначення терміна «громадянство».
5. Назвіть способи надання громадянства.
6. Визначте підстави припинення громадянства.
7. Розкрийте міжнародно-правовий статус іноземців.
8. Назвіть види правових режимів іноземців.

9. Розкрийте особливості міжнародно-правового статусу осіб без громадянства (апатридів).

10. Назвіть позитивні й негативні наслідки для осіб, що володіють множинним громадянством (поліпатридів).

8. Питання для самостійного опрацювання з теми: Сучасні проблеми міжнародно-правового статусу біженців та осіб, що шукають тимчасового захисту.

1. Розкрийте міжнародно-правовий статус біженців.
2. Розкрийте особливості міжнародно-правового статусу внутрішньо переміщених осіб.
3. Сформулюйте поняття «право притулку».
4. Назвіть види притулку.

9. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права.

1. Дайте визначення терміна «міжнародне право прав людини».
2. Визначте основні напрямки міжнародного захисту прав і свобод людини.
3. Дайте загальну характеристику універсальних і регіональних міжнародно-правових актів у галузі захисту прав і свобод людини.
4. Назвіть міжнародно-правові акти у галузі захисту прав і свобод людини, що є складовими Міжнародної хартії прав людини.
5. Визначте роль і місце Загальної декларації прав людини 1948 р. у системі джерел міжнародного права прав людини.
6. Дайте характеристику основних положень Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р.
7. Назвіть контрольний механізм виконання державами своїх зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права 1966 р.
8. Дайте характеристику основних положень Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 р.
9. Назвіть контрольний механізм виконання державами своїх зобов'язань за Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права 1966 р.
10. Дайте характеристику діяльності спеціалізованих установ ООН у галузі захисту прав і свобод людини.
11. Визначте місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. у системі регіональних (європейських) міжнародних актів у галузі захисту прав і свобод людини.
12. Розкрийте організаційно-правові аспекти діяльності Європейського суду з прав людини.
13. Охарактеризуйте американську систему захисту прав і свобод людини.
14. Охарактеризуйте африканську систему захисту прав і свобод людини.
15. Назвіть особливості арабської системи захисту прав і свобод людини.

16. Дайте характеристику захисту прав і свобод людини у межах Асоціації держав Південно-Східної Азії.
17. Назвіть національні механізми захисту прав людини в Україні.
18. Дайте визначення терміна «міжнародне гуманітарне право». Назвіть предмет міжнародного гуманітарного права.
19. Розкрийте поняття «збройний конфлікт міжнародного характеру» і «збройний конфлікт неміжнародного характеру».
20. Сформулюйте поняття «гуманітарна інтервенція».
21. Розкрийте принципи міжнародного гуманітарного права. Назвіть джерела міжнародного гуманітарного права.
22. Дайте визначення термінів «Женевське право» і «Гаазьке право» як джерел міжнародного гуманітарного права.
23. Визначте міжнародно-правові наслідки початку і закінчення війни. Розкрийте поняття «театр війни».
24. Дайте визначення термінів «примирення», «капітуляції» і «мирний договір».
25. Розкрийте міжнародно-правовий статус комбатантів і некомбатантів.
26. Назвіть дозволені і заборонені методи та засоби ведення війни.
27. Розкрийте міжнародно-правовий статус військовополонених. Розкрийте зміст і види нейтралітету під час війни. Дайте визначення поняття «окупована територія». Назвіть види воєнної окупації.
28. Проаналізуйте положення міжнародно-правових актів щодо захисту цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів.

10. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми права Європейського Союзу.

1. Правова природа Європейського Союзу. Організаційна структура Європейського Союзу.
2. Правовий статус держав-членів у Європейському Союзі.
3. Громадянство Європейського Союзу. Джерела права Європейського Союзу.
4. Особливості права Європейського Співтовариства.
5. Історичні аспекти розвитку Європейського Союзу.
6. Аналіз системи опор Європейського Союзу.
7. Переваги та недоліки джерел права Європейського Союзу.

11. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми права міжнародної безпеки.

1. Поняття «міжнародна безпека» (міжнародний та національний рівні).
2. Джерела права міжнародної безпеки.
3. Принципи права міжнародної безпеки.
4. Суб'єкти забезпечення міжнародної безпеки (міжнародний та регіональний рівні).
5. Суб'єкти забезпечення міжнародної безпеки (національний рівень).

6. Міжнародно-правові засоби забезпечення міжнародної безпеки.
7. Загрози та виклики міжнародній безпеці.
8. Організаційно-правові основи діяльності по підтриманню мира та безпеки.
9. Міжнародно-правові режими протидії тероризму.
10. Міжнародно-правова відповідальність в сфері міжнародної безпеки.

12. Питання для самостійного опрацювання з теми: Актуальні проблеми міжнародно-правової протидії злочинності.

1. Дайте визначення поняття «міжнародне співробітництво у протидії злочинності. Розкрийте форми міжнародного співробітництва у протидії злочинності.
2. Назвіть види (напрямки) міжнародного співробітництва у протидії злочинності. Визначте рівні міжнародного співробітництва у протидії злочинності.
3. Розкрийте зміст принципів міжнародного співробітництва у протидії злочинності.
4. Сформулюйте поняття «правова допомога у кримінальних справах». Назвіть види надання правової допомоги у кримінальних справах.
5. Дайте визначення терміна «екстрадиція». Розкрийте процесуальний механізм практичної реалізації екстрадиції. Назвіть імперативні та факультативні підстави для відмови в екстрадиції.
6. Розкрийте зміст Європейського ордеру на арешт.
7. Визначте роль ООН у розвитку міжнародного співробітництва у протидії злочинності. Розкрийте зміст Програми ООН із запобігання злочинності та кримінального правосуддя.
8. Розкрийте основні напрямки діяльності і внутрішню структуру Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол).
9. Розкрийте основні завдання та внутрішню структуру Європейської організації з питань юстиції (Євроюст).
10. Розкрийте особливості регіонального міжнародного співробітництва у протидії злочинності у межах Ради Європи.
11. Розкрийте особливості міжнародного співробітництва у протидії злочинності у межах міжнародних неурядових організацій.

Політика курсу. Курс «Актуальні проблеми міжнародного права» (для магістрів) передбачає:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача під час семінарських занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів НПА);
- списування та плагіат.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички, за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Навчально-науковому інституті права ім. князя Володимира Великого, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення кожного змістовного модуля проводиться модульна контрольна робота (Тема 1-12). Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботи.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. Кислий А.М., Басова І.С., Чуєнко В.І., Минюк Д.І. Забезпечення реалізації цивільних прав та обов'язків людини: національний та міжнародний аспект: посібник для закладів вищої освіти / за заг. редакцією д.ю.н., професора Кислого А.М. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 180 с.

2. Барановська В.М., Басова І.С., Вацюк В.О., Дибець Н.Ю., Минюк Д.І., Чуєнко В.І. Нормативно-правове регулювання статусу біженців та внутрішньо-переміщених осіб: історія та виклики сучасності: посібник для закладів вищої освіти / за заг. редакцією д.ю.н., професора, заслуженого юриста України А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2024. 212 с.

3. Чуєнко В.І. Правове регулювання статусу біженців в Європейському Союзі: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.І. Чуєнко. Харків: Право, 2023. 284 с.

4. Ksendzук, Valentyna; Orel, Oleksandr; Orel, Oleksii; Sydoruk, Iryna; **Chuienko Valentyna.** Cooperation of International Organizations in Ensuring International Security: Challenges and Perspectives. Economic Affairs. Vol. 69 (Special

Issue, pp. 327-335, February 2024. URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z8.pdf>

5. Valentyna Chuienko. The Role of International Scientific and Practical Cooperation in the Sphere of Modern Legal Education: Challenges, Ways to Strengthening, Results. *Journal of International Legal Communication*. University of Warsaw. September. 2024. Vol. 14. No. 3. pp. 7-17. URL.: https://jile.e-science.space/wp-content/uploads/2024/11/02.Chuienko_JILC_3_2024.pdf

6. Nataliia Riabikh; Uliana Kuzenko; Tetiana Humeniuk; **Valentyna Chuienko**; Andrii Bezushko. Challenges of Anthropocentrism in Wartime: A Legal and Normative Perspective. *Salud, Ciencia y Tecnología - Serie de Conferencias*. Vol. 4 (2025). URL: <https://conferencias.ageditor.ar/index.php/setconf/article/view/1503>

7. Mariia Rozhkova, Natalia Serbina, Iuliia Tsyrfya, Yuliia Sedliar, **Valentyna Chuienko**. International legal regulation of anti-Russian sanctions and its impact on the formation of Ukraine's foreign policy identity. *European Politics and Society*. 15 Jun. 2025. <https://doi.org/10.1080/23745118.2025.2515908> URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23745118.2025.2515908>

8. Меджбель В.І. Реформування інституту Державної міграційної служби в умовах євроінтеграційних процесів України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. Вип. 9. С. 556-358. URL: http://sej.org.ua/9_2025/75.pdf

9. Габлей Н.Г., Гаргат-Українчук О.М., Юрчишин Н.Г. Міжнародне право: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: «Територія друку», 2024. 140 с.

10. Аракелян М. Р., Акіменко Ю. Ю., Гребенюк Д., Гриб Г. М., Дронов В. Ю., Дронов В. Ю., Сурілова О. О., Харитонов Р. Ф., Форманюк В. В. *Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / за ред. Х. Н. Безруза*. Одеса, 2024. 173 с.4.

11. Бехруз Х.Н., Аракелян М.Р., Андрейченко С.С. та ін. *Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики: колективна монографія*. О.: Фенікс, 2023. 498 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26023>

12. Довідник з підготовки до Єдиного Державного Кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 293 Міжнародне право на другому (магістерському) рівні вищої освіти [Текст] : навч. посіб. / [В. О. Голубєва та ін.] ; за заг. ред. д-рки юрид. наук, проф. О. В. Кузьменко, д-рки юрид. наук, проф. В. Г. Чорної ; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана, Юрид. ін-т. - Київ : Юрінком Інтер, 2024. - 267 с.

13. *Міжнародне гуманітарне право: посібник для працівників Держ. кримінал.-викон. служби України* Т. Короткий, А. Галай, М. Слігулашвілі, І. Заворотько, М. Пашковський, В. Пузирний, Н. Хендель за заг. ред. віце-президента УАМП Т. Короткого Пенітенціарна академія України; УГСПЛ. Київ; Одеса Фенікс, 2023. 236 с.

14. *Міжнародне кримінальне право : навчальний посібник / кол. авторів ; за заг. ред. Т.І. Созанського та О.М. Броневицької*. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 472 с.

15. *Міжнародне публічне право [Текст] : підручник / Мирослава Антонович*. - Київ : Юрінком Інтер, 2023. - 515 с.

16. Міжнародне публічне право [Текст] : практикум для студентів ден. Форми навчання першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 081 "Право" галузі знань 08 "Право" / Мирослава Сірант, Ярина Богів ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т права, психології та інновац. освіти. - Київ : Вид-во Людмила, 2023. - 191 с.

17. *Міжнародне публічне право: основи теорії* : навчально-методичний посібник. Х. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 252 с.

18. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право. Посібник у питаннях-відповідях. К.: Юрінком Інтер. 2025. 628 с.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118
2. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text
3. Договір про Антарктику, 01.12.1959 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_224#Text4.
4. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства від 25 жовтня 2005 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_926
5. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_017
6. Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 1967 року. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_480
7. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199
8. Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text
9. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 4. 11. 1950 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
10. Європейська ландшафтна конвенція від 7 вересня 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_154
11. Європейська соціальна хартія від 18 жовтня 1961 р. (переглянута). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_300#Text
12. Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 18 вересня 1975 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_217
13. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Неофіційний переклад. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

14. Право міжнародних організацій: навч.-метод. посіб. [Електронне видання]. За ред. Х.Н. Бехруза; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». О.: Фенікс, 2022. 40 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300234702>.
15. Бєлогутова О.О., Мануїлова К.В., Музика В.В. Право зовнішніх зносин: навч.-метод. посібник. Х.: Видав. дім «Гельветика». 2022. 90 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16273>
16. Владишевська В.В., Дронов В.Ю., Гриб А.М. Загальні засади міжнародно-правового захисту прав людини. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 405-411. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.73>
17. Гавриленко В.В. Імплементация міжнародно-правових стандартів щодо попередження (превенції) правопорушень та злочинів в Україні. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2024. Серія ПРАВО. Випуск 85: частина 4. С. 226-232.
18. Замрига А. В. Застосування міжнародного гуманітарного права в умовах збройної агресії російської федерації проти України. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2022. № (6). <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-6-01-04>.
19. Ohlin J. International Law: Evolving Doctrine and Practice (University Casebook Series). 1 ed. Foundation Press, 2018. 891 p.
20. Tanaka Y. The International Law of the Sea. 3 ed. Cambridge University Press, 2019. 634p.
21. IMF, Debt Relief Under the Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) Initiative. URL: <https://www.imf.drg/external/np/exr/facts/hipc.htm>.
22. The World Bank, Global Poverty Indicators. URL: <http://poverty.data.worldbank.org/poverty/home/>.
23. UNCTAD. List of land-locked developing countries. URL: <http://unctad.org/en/pages/aldc/Landlocked%20Developing%20Countries/List-of-land-locked-developing-countries.aspx>.

Додаткова:

1. Кузьменко В.М., Піменова А.Ю. Проблеми виконання вироків міжнародного кримінального суду. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2025. Серія ПРАВО. Випуск 88: частина 4, С. 84-90.
2. Локшина О. Європейський освітній простір як інтеграційна перспектива української освіти. Український педагогічний журнал. 2024. № 2. С. 6–19.
3. Локшина О. Політика Європейського Союзу у галузі освіти і навчання: цілі, пріоритети, ініціативи. Український педагогічний журнал. 2024. № 4. С. 5–17.
4. Маньгора В.В., Маньгора Т.В. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство в умовах воєнного стану. Інформація і право. 2023. №3(46). С. 205–214.
5. Маньгора В.В., Грушко В.В., Драгомерецька-Майданюк О.С. Історичні етапи розвитку міжнародного гуманітарного права. Інформація і право. 2025. № 1 (52). С. 155–169.

6. Падалка М.А. Міжнародно-правовий захист цивільного населення під час збройних конфліктів. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2022. № 6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-6-01-10>

7. Толстов С В, Фесенко М В Феномен «нової холодної війни» з погляду політології міжнародних відносин. URL http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/4142

8. Царенко О.М., Тичина Б.М., Федчук Т.Ю. Порушення норм міжнародного гуманітарного права в умовах російської збройної агресії. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 607–611. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.94>.

9. Шипілов Актуальні питання законодавства, пов'язані з ратифікацією римського статуту міжнародного кримінального суду. Кримінально-виконавча система України та її роль у розбудові правової і соціальної держави : матеріали XIV Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м.Чернігів, 13 грудня 2024 р.) / голов. ред. В. Ф.

Інформаційні ресурси:

- 1.Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Верховна Рада України – <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>
6. Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua>
7. Національний інститут стратегічних досліджень - <https://www.gp.gov.ua>
8. Міжнародний суд - <http://www.icj-cij.org>
9. Міжнародний кримінальний суд - http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/Pages/default.aspx
10. Міжнародний кримінальний трибунал для колишньої Югославії - <http://www.icty.org/>
11. Міжнародний кримінальний трибунал для Руанди - <http://www.unicttr.org/>
12. Офіційний сайт Інтерполу - <http://www.interpol.int/>
13. Міжнародний Комітет Червоного Хреста - <http://www.icrc.org/eng/>
14. Amnesty International - <http://www.amnesty.org/>
15. Human Rights Watch - <http://www.hrw.org/>